

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 51. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1838_599-txt-shoot-idm1648.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Ja, m. H., *Kjøbenhavn* er en smuk By, det siger selv de fremmede, som ellers ikke forkjæle os med Ros; og sagde de det end ikke, saa var *Kjøbenhavn* dog lige smuk, især ved sin herlige Beliggenhed; men jeg tvivler ikke paa, den jo i Smukhed har sin Mage, og har troværdige Vidnesbyrd om, at iblandt andet Neapel ligger endnu meget smukkere; saa *det* alene vilde ingenlunde gjort den blandt andet til Thaarups og Øhlenschlægers Fødeby, eller avle det velgrundede Haab, at den ingenlunde vil forstyrre, men kun forfine og til Dels endog forædle Danmarks historiske Idyl; *det* vilde ingenlunde gjøre det, men det hørte dog vist ogsaa til og spiller en vigtig Rolle derved. Hovedgrunden til *Kjøbenhavns* udmærkede Folkelighed er saaledes vist nok, at den oprindelig har været vel den danske af alle vore *Kjøbstæder*, blev ikke, som Roskilde, Odense eller de andre store *Kjøbstæder* fra Middelalderen, mest befolket med tyske Handværkssvende, men begyndte først at hæve sig ved Reformations-Tiden, da Folket var udviklet nok til selv at tage Broderparten ved sin Hovedstads Befolkning; dette maa vi slutte af den udmærket danske Rolle, *Kjøbenhavn* spillede i den farlige svenske Krig og ved Enevoldsmagtens Indførelse, og derfor melder Hi storien ogsaa, at Præster og Borgere ej glemte navnlig at anbefale Enevoldskongen *Bondestandens* Tarv, saa det er ganske i sin historiske Orden, baade at *Kjøbenhavns* Borgerskab tog hjærtelig Del i 52 Glæden over Danmarks Befrielse fra den tyske Reformator *Struensee*, som her inde i det smaa vilde spillet Kejser Josef og bandlyst vort Modersmaal, [og] at siden Stavnsbaandets Løsning udsprang af den *kjøbenhavnske* Oplysning, fandt i en *Kjøbenhavner* sin ypperste Sanger og har sin Støtte uden for Voldene. Det er ganske i sin historiske Orden, men at denne Orden ej blev forstyrret i det lige saa uhistoriske som upoetiske attende Aarhundrede, skyldes vist nok til Dels vor Hovedstads herlige historiskidylliske Beliggenhed. Storhed og Ynde maa nemlig sammensmelte, Liv og Nyhed forbinde sig i den Natur, der sejerrig skal kunne træde i Kamp med en Hovedstads smagfuldt skjulte og udpyntede Unatur, og endnu mere med det kunstige Spil af Naturens livlige Skygger, der let synes baade yndigere og rigere end Naturen selv; men hvor Storhed og Ynde sammensmelte saa herlig som paa vor Strandvej, hvor Havet formæler sig med Bøgeskoven, Bølgen synger Bas i Fuglekoret, og Skibene, som bringe nyt og besjæle Virksomheden, tillige oplive og idelig forvandle Udsigterne, dèr maa man finde det rimeligt, at Sommerlysten kan holde Vinterglæderne Stangen, og dèr har selv Dyrehavstiden for Menneskøjlet en smuk Side at betragtes fra; thi jeg kunde selv haft Lyst til at gaa paa Strandvejen i Dag, da Russerne sejlede op, og det danske Løsen dønnede ud over Dybet, jeg er ganske vis paa, det vilde gjort et historisk-idyllisk Indtryk paa mig, enten jeg saa kjendte og forstod de Ord eller ikke. Ja, m. H., den Strandvej langs Øresund, som jeg hverken behøver at beskrive eller rose for Dem, har sikkert Del i langt mere godt end Frihedsstøtten og Høstgildet, men den har sikkert ogsaa Del i *dem*, og hvad Høstgildet især angaar, da turde jeg vædde paa, det uden *den* var aldrig blevet til, og formoder, det er netop undfanget dèr, jeg formoder det, ej blot fordi Thaarup var en *Kjøbenhavner* og elskede Øresunds Kyst saa højt, at han ret egentlig grode fast 53 paa den, ja, ikke engang blot fordi det aldrig nogensteds kunde tage sig bedre ud at synges: